

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Lustivere Hooldekodu
lustiverekodu@gmail.com
Mõisa tee 2, Lustivere küla, Põltsamaa vald
Jõgeva maakond, 48032

20.12.2023 nr 5.1-3/41231-6

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 1.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 „Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele“ (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seadusest (MSÜS) Lustivere Hooldekodus (hooldekodu), registrikood 80134157, telefon +372 53414653, e-post: lustiverekodu@gmail.com.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Mõisa tee 2, Lustivere küla, Põltsamaa vald, Jõgeva maakond, 48032.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 16.11.2023.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Tõnis Palgi, Kadri Plato ja Ülle Sihver (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide vaatlus ja analüüs, vestlused, e-kirjavahetus.
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures viibis juhatuse liige ja hooldekodu juhataja Hille Uus (juhataja).

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et hooldekodu ei ole täitnud ÜHteenuse osutamisel järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid, mis on kirjeldatud punktides 2.1. – 2.9.

2.1. SHS § 21 lõige 2, mille kohaselt teenuseosutaja koostab koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga 30 päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates isikule hooldusplaani.

Hooldusplaanid ei ole koostatud koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga 30 päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates.

2.2. SHS § 21 lõige 3, mille kohaselt hinnatakse hooldusplaani koostamisel hooldusvajaduse kõrval ka tervishoiuteenuse vajadust ja hinnangu tervishoiuteenuse vajadusele annab vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja.

Teenuseosutaja ei ole hooldusplaani koostamisel hinnanud hooldusvajaduse kõrval ka tervishoiuteenuse vajadust.

2.3 SHS § 21 lõige 4, mille kohaselt peab hooldusplaan sisaldama hooldusteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamise tegevusi ja sagedust ning teenusosutaja hinnangut tegevuste elluviimise kohta.

Teenusesaajate H.B., E.M. ja S.V. hooldusplaanides puudusid tegevuste mõõdetav sagedus ja teenuseosutaja hinnang tegevuste elluviimise kohta.

2.4. SHS § 21 lõige 5, mille kohaselt tuleb teenuseosutajal hooldusplaan vaadata üle ja vajadusel korrigeerida vähemalt üks kord poolaastas.

Kontrollitud H.B. hooldusplaani ei olnud üle vaadatud ja korrigeeritud vähemalt üks kord poolaastas.

2.5 SHS § 22 lõige 4, mille kohaselt teenust vahetult osutaval hooldustöötajal peab olema täidetud üks SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud hooldustöötaja ettevalmistusnõuetest.

Hooldekodus töötas septembris ja oktoobris hooldustöötajana P.O., kellel ei olnud täidetud üks SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud hooldustöötaja ettevalmistusnõuetest. Hooldekodus täitis september kuni 23.12.2023 hooldustöötajana tööülesandeid abihooldestöötajana majandustegevuse registrisse (MTRi) kantud M.L., kelle vastavuses SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud hooldustöötaja ettevalmistusnõuetele ei olnud teenuseosutaja veendunud.

2.6. SHS § 22¹ lõige 6, mille kohaselt ÜHteenuse osutaja avalikustab SHS § 22¹ lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldestöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Hooldekodus on avalikustamata hooldustöötajate ja abihooldestöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

2.7. Määruse § 2 lõige 3, mille kohaselt tuleb hooldustoimingute tegemisel tagada teenuseosutaja privaatsus.

Hooldekodu ei ole taganud hooldustoimingute tegemisel teenusesaajale privaatsust. Detailsemalt on nimetatud rikkumine kajastatud akti punktis 3.4.

2.8. MSÜS § 6 lõige 6 punkti 2, mille kohaselt isikulise majandustegevuse nõude täitmiseks ettevõtja poolt piisab, kui nõudele vastab ettevõtja heaks lepingu alusel tegutsev füüsiline isik.

Hooldekodus hooldustöötajana töötava A.K.-ga ei olnud sõlmitud sisu- ja vorminõuetele vastavat lepingut, puudus kanne töötamise registris (TÖR). Teenuseosutaja likvideeris rikkumise järelevalvemenetluse jooksul.

2.9. MSÜS § 29, mille kohaselt ettevõtja on majandustegevuse teostamise käigus kohustatud võtma meetmeid majandustegevuse nõuete ning tegevusloa kõrvaltingimuste olemasolu korral ka nende täitmise tagamiseks ja majandustegevuse nõuetele või kõrvaltingimustele mittevastavuse viivitamatuks kõrvaldamiseks (hoolsuskohustus). **MSÜS § 30 lõike 2** kohaselt peab ettevõtja tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusametile (SKA) teatama ettevõtjast sõltumata aset leidnud tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest (esitama majandustegevuse muutumise teate) viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Hooldekodu ei olnud täitnud MSÜS § 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei olnud teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (nt töölepingu sõlmimisest, töösuhte lõppemisest, ametinimetuse muudatusest) tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusametile (SKA). Kontrollimistel (16.11.2023 ja 22.11.2023) selgus, et majandustegevuse registrisse (MTR) oli kantud 13 vahetu teenuse osutajat (üheksa hooldustöötajat ja neli abihooldestöötajat), kuid hooldekodus osutavad vahetult ÜHteenust 14

töötajat. Puudusid andmed hooldustöötaja A.K. kohta, tema vastavus SHSis sätestatud nõuetele ei ole teada. Muutmata olid abihoolustöötaja P.O. andmed. Teenuseosutaja esitas muutmistaotluse 27.11.2023, seisuga 28.11.2023 on andmed MTRis muudetud ja rikkumine kõrvaldatud.

SKA saatis 13.12.2023 järelevalve akti kavandi hooldekodule arvamuse andmiseks ja vastuväidete esitamiseks hiljemalt 19.12.2023. Hooldekodu juhataja teatas 19.12.2023, et arvamused ja vastuväited puuduvad. Arvestades asjaolu, et Lustivere Hooldekodu on järelevalvemenetluse ajal asunud puuduseid kõrvaldama ja hooldekodul on valmisolek puudused kõrvaldada, ei pea SKA otstarbekaks aktis toodud rikkumiste kõrvaldamiseks ettekirjutuse tegemist. Järelekontroll on planeeritud 2024. aasta teise kvartalisse.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. SKA algatas järelevalvemenetluse 13.11.2023. Ette teatamata paikvaatlus toimus 16.11.2023.

3.2. Järelevalvemenetluses on seatud fookus ÜHteenuse osutamise kontrollimisel järgmistele kvaliteedipõhimõtetele, mis tulenevad SHS § 3 lõikest 2 ja on kirjas ÜHteenuse [kvaliteedijuhises](#):

3.2.1. isikukesksuse kvaliteedipõhimõte, mis on täidetud siis, kui ÜHteenuse osutamisel käsitletakse inimest tervikuna, arvestades tema ajas muutuvat vaimset ja füüsilist seisundit ning vajadusi, soove ja võimalusi;

3.2.2. isiku õiguste kaitse (turvalisuse) kvaliteedipõhimõte, mis on täidetud siis, kui on tagatud ÜHteenusel oleva inimese ja töötaja füüsiline ning emotsionaalne kaitstus, toetus ja heaolu, millest tuleneb parim võimalik hakkamasaamine ja turvatunne;

3.2.3. kaasamise kvaliteedipõhimõte, mis on täidetud siis, kui ÜHteenuse osutamise protsessidesse ja arendamisse on kaasatud kõik osapooled – ÜHteenusel olev inimene, tema lähedane, töötaja, juht, koostöövõrgustik.

Järelevalvemenetluse kokkuvõttes käsitletakse punktis 3.2 nimetatud põhimõtete järgimist koos ÜHteenuse osutamist reguleerivate õigusaktidega.

3.3. Hooldekodule on 19.12.2019 antud aadressil Mõisa tee 2, Lustivere küla, Põltsamaa vald, Jõgeva maakond, 48032, tähtajatu tegevusluba nr SÜH000109 ÜHteenuse osutamiseks maksimaalselt 60le inimesele. MTRi andmetel on:

3.3.1. Päästeamet 22.11.2019 hinnanud ÜHteenuse osutamise koha tuleohutusnõuetele vastavaks;

3.3.2. Terviseamet 18.12.2019 objekti vastavuse kontrollimisel (kontrollakt nr 9.3-2/19/6868-1) tuvastanud puudused: tervisekaitse nõuetele ei vasta hooldekodu järsud trepid, mis on ebamugavad liikumispuudega klientidele ja mis raskendavad klientide liikumist korruste vahel ning väljapääsu territooriumile, WC pottide arv ei vasta nõuetele, osade klientide riidekapid asuvad saalis, halvas olukorras ja raskesti puhastatav on esimese korruse puitparkettpõrand.

3.4. SHSi ja määruse nõuete täitmine

3.4.1. SHS § 20 lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt on ÜHteenuse eesmärk turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealistele isikutele, kes terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda kodustes tingimustes ajutiselt või püsivalt iseseisvalt toime tulla. Teenuse osutaja peab tagama ÜHteenuse saajale majutamise ja toitlustamise, hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

Hooldekodu tegutseb kunagises mõisahoones mida kohandatakse ÜHteenuse osutamiseks. Paikvaatluse ajal remonditi esimesel korrusel ühte dušširuumi ja ehitati juurde uut. Juhataja sõnul on hiljuti remonditud parkettpõrandad, hoovi trepp, uuendatud elektrisüsteemi. Paikvaatluse ajal oli maja külm. Juhataja sõnul testiti paar päeva enne paikvaatlust uut automaatset katlasüsteemi ja selle reguleerimisega oli probleeme.

Paikvaatluse ajal oli nimekirjas 55 klienti, kellest üks viibis haiglaravil ja üks oli kodus. Kohapeal oli 53 klienti. Valdavalt on ÜHteenusel lähivaldade (Jõgeva ja Põltsamaa vald) inimesed, ÜHteenusele järjekorda ei ole. Juhataja sõnul võetakse ÜHteenusele erineva abivajadusega inimesi, ei võeta sondiga toitmist vajavaid kliente. Teenusesaaja hooldusvajaduse ulatus selgub siis, kui ta on ÜHteenusele saabunud.

Hooldekodus osutatakse ÜHteenust kahel korrusel kolmes osakonnas. Elanikud on majutatud kahe- kuni neljakohalistesse magamistubadesse. Neljakohalisi tube on kokku kümme ja kahekohalisi tube kaks. Voodikohti on esimesel korrusel 35 ja teisel korrusel 25. Hooldekodus puudub lift, teisele korrusele viiv trepp on järsk. Pesemisruumid ja tualetid asuvad väljaspool klientide tubasid. Liikumisvõimelised kliendid elavad teisel korrusel, liikumisraskusega kliendid esimesel korrusel. Ühte tuppä on paigutatud voodikeskseid ja liikumisvõimelisi kliente, kes saavad vajadusel abi kutsuda. Juhataja sõnul on 55st kliendist seitse voodikesksed. Osakondadesse ja tubadesse paigutamisel ja ümberpaigutamisel lähtutakse klientide hooldusvajadusest, eripäradest, võimalusel arvestatakse klientide soovidega ja omavahelise sobivusega. Esimesel korrusel elavatel klientidel on kasutusel funktsionaalvoodid, teise korruse klientidel on nii funktsionaal- kui tavavoodid. Ühel kliendil on kasutusel lamatistevastane kompressoriga madrats. Tubades oli näha kaasa võetud isiklike pilte või mälestusesemeid, raadio, ühel kliendil isiklik teler. Isiklikest asjadest on klientidel peamiselt riided ja jalanõud, kantakse ka hooldekodu riideid ja jalatseid. Riided ja jalatsid on markeeritud numbriga. Hooldekodul on olemas hädavajalik riiete varu. Mõned kliendid kasutavad isikliku suhtlusvahendina mobiiltelefoni.

Hooldekodus on olemas vajaminevad liikumis- ja hooldusabivahendid nii klientidele kui hoolduspersonalile (käetoed, käsipuud, rulaatorid, ratastoolid, libilindad, tõstuk, pesemisraamid ja -toolid, lohistid jms) ning nende olemasolu peavad töötajad piisavaks, juhataja sõnul soetatakse uusi abivahendeid vajaduse tekkides juurde. Paikvaatlusel oli näha kulunud ja narmendav pesuraam. Juhataja teavitas 21.11.2023, et on tellinud uue pesuraami.

Hooldekodus puudub abikutsesüsteem. Abi kutsub kas toakaaslane või hõigatakse, mobiiltelefoni omavad kliendid helistavad. Õiguskantsleri 08.01.2018 kontrollaktis on leitud, et hooldekodu peaks kaaluma töötajate väljakutse süsteemi rajamist. Juhataja sõnul on hooldekodu võtnud hinnapakkumisi automaatkutsungisüsteemi kasutuselevõtuks, kuid hinnad on kallid ja süsteemi ei ole soetama asunud. Küll on tehtud lähedastele ettepanek rentida kutsunginupud, kuid sellega ei ole lähedased nõustunud. Töötajate sõnul teevad nad majas pidevalt ringkäike, teatakse neid kliente kes võivad rohkem abi vajada, klientide hõikamist nad oma tööruumi ei kuule. Tähelepanekud kantakse elektroonilisse hoolduspäevikusse.

Hooldekodu toit valmistatakse kohapeal köögis kus ühes vahetuses töötavad kokk ja kokaabi. Nädalamenüü koostab laospetsialist ja menüü on välja pandud korruste söögisaalide seinale ja fuajee stendile. Klientide toitlustamise eripärade kohta annab teavet meditsiiniõde. Sooja toitu pakutakse kolm korda päevas, viimane söögikord on kell 16.30 ja siis antakse kliendile kaasa kohapeal küpsetatud saiake või pirukas kella 19.00 ajal toimuvaks teepausiks. Toitlustatakse klientide magamistoas, esimese ja teise korruse saalis ja köögi kõrval söögisaalis. Esimese korruse saalis on klientide istekohad märgistatud nimesiltidega. Voodikeskseid kliente abistatakse söömisel, vajadusel söödetakse. Klientide hinnangul on toit maitsev, kõhu saab täis.

Hooldekodul on kodukord kus on kirjas ÜHteenusele võtmise tingimused, päevakava, külastamise kord, kliendi õigused ja kohustused, vastutus. Päevakavasse on planeeritud ajad nii hooldustoiminguteks kui vaba aja sisustamiseks ja ühistegevusteks. Kodukord on väljas fuajees ja tehtud kättesaadavaks kõikidele klientidele nende tubades.

Ettepanekute ja kaebuste lahendamise kord on kinnitatud 2013. aastal ja selle korra järgi saab esitada ettepanekuid ja kaebuseid nii suuliselt kui kirjalikult. Kord on avalikustatud fuajees, kirjalike dokumentide postitamiseks on fuajee aknal postkast koos avalduse vormiga. Juhataja sõnul postkasti dokumente pandud ei ole, kliendid ja lähedased pöörduvad oma soovide ja vajadustega töötajate poole suuliselt, lähedased helistavad juhatajale või hooldustöötajale, pöördumised lahendatakse võimalikult kiiresti. Korra punktis 2.2.15 on kirjas erinevad

asutusevälised kontaktid kuhu soovijatel on võimalik pöörduda. Nimetatud kontaktid vajavad ajakohastamist, näiteks ei ole enam maavalitsust jms.

Kummagi korruse kohta on koostatud hooldustoimingute ja tegevuste juhend töötajatele. Seal on kellajaliselt kirjas isikuhooldustoimingute tegemine ja ravimite jagamine vastavalt raviskeemile, samuti aeg klientidega suhtlemiseks ja aktiveerimiseks ning öise kontrollringkäigu aeg kell 2.00–2.30. Ööpäeva jooksul toimunu kajastavad hooldustöötajad iga osakonna ja kliendi kaupa elektroonilises hoolduspäevikus.

Isikuhooldustoimingutest dokumenteeritakse klientide üle keha pesemine mis toimub pesemisgraafiku kohaselt kord nädalas. Pesemisgraafikus on täiendavalt kirjas, et igal pesupäeval korrastada ja puhastada kliendi voodi, öökapp ja riiete kapp ning abivahendid. Klientidele on teada, millisel nädalapäeval üle keha pesu toimub. Pesemine märgitakse ka hoolduspäevikusse. Vestlustest selgus, et seoses esimese korruse pesemisruumide remondiga ei ole saanud esimese korruse kliente üle keha pesta kolm nädalat, oodatakse remondi lõppemist ja tööruumi taastumist.

Hooldekodu mitmekohalistes magamistubades ei kasutata hooldustoimingute (nt mähkmete vahetus) tegemisel privaatsust kaitsvaid meetmeid. Paikvaatlusel selgus, et sirmid on olemas mõlemal korrusel, kuid aktiivselt neid ei kasutata. Sirmi olemasolu oli näha ühes neljakohalises naiste toas. Ühe hooldustöötajate sõnul on sirm olemas ja ta ka kasutab seda, kuid paikvaatluse ajal selle kasutamist ei toimunud. Teine tööolnud hooldustöötaja ei teadnud sirmi olemasolust. Vestluses rääkisid kliendid, et toas on sirmi jaoks vähe ruumi, seda ei kasutata, samuti ka seda, et potitooli kasutavate naiste tubadesse vaatavad sisse meeskliendid ja see on väga häiriv. Juhataja sõnul on sirmid olemas ja ta ka eeldab, et töötajad seda kasutavad, kontrollinud ei ole.

Määruse § 2 lõike 3 kohaselt tuleb hooldustoimingute tegemisel tagada kliendi privaatsus ning arvestada tema tahte ja võimekusega ning eelnevalt selgitada hooldustoimingute tegemist. Määruse seletuskirjas on selgitatud, et kõikidele teenusesaajatele tuleb tagada nende õigus privaatsusele. Privaatsust rikutakse, kui näiteks mähkmeid vahetatakse või potitooli kasutatakse toanaabri(te) nägemisulatuses. Niisamuti võib toanaabri hooldus- ja intiimtoimingute nägemine häirida teisi teenusesaajaid. Seega tuleb rakendada mõistlikke meetmeid privaatsuse kaitseks niivõrd, kui see on inimese abivajadust arvestades võimalik. Privaatsuse tagamiseks kasutatavaid vahendeid tuleks kasutada ka siis, kui teenusesaaja otsesõnu nende kasutamist ei nõua.

Terviseseisundiga seotud toiminguid juhendab või teeb meditsiiniõde. Hooldekodus osutab koduõendusteenust TNP Konsultatsioonid OÜ. Kahest tervishoiutöötajast üks on tööolnud töögraafiku alusel esmaspäevast reedeni kell 8.00–16.00. Tervishoiuteenuse osutamine on dokumenteeritud, kasutusel on infosüsteem HEDA. Hooldustöötajad oskavad ära tunda lamatisi ja ohtlikke terviseseisundeid, oskavad anda esmaabi ja elustada. Hoolduspersonali ütluste kohaselt on lubatud meditsiiniõuele helistada ka väljaspool tema töö aega, vajadusel kutsutakse kiirabi. Tervisenäitajad nagu vererõhk, veresuhkur jm kajastatakse hoolduspäevikus, samuti salvitamine, kõhu läbi käimine, muutused söögiisus. Eraldi tehakse kirjalikud kanded käsimüügiravimite andmise kohta, kukkumise juhtudel, kiirabi väljakutse kohta. Vedeliku tarbimist ei fikseerita.

Kliendid saavad viibida värskes õhus hoone siseõue terrassil või õuealal, kus on pingid istumiseks. Territoorium on osaliselt piiritletud laguneva kiviaiaga. Nii hoone peatrepp kui siseõue viiv trepp on järsud ja kõrgete astmetega, siseõue pool olev kaldtee on pikk ja järsk ning abivahendiga üksinda liikumine ei ole seal võimalik. Rulaatorit kasutav klient mainis, et kuna ta treppidest alla ei saa ja pika ja järsu kaldtee ees on hirm, ta õues ei käi. Kuna tubadel on kõrged kahe poolega raskelt käivad ukse, mida tuleb tuppa sisse- või väljapääsemiseks lahti hoida, ja lävepakk, on liikumisraskusega ja/või abivahendit kasutavatel klientidel liikumine takistatud ning nad sõltuvad kõrvalabist.

Klientidele on loodud võimalused kohtuda ja vestelda külalistega fuajees, verandal või ilusa ilmaga õues. Külustussoovist on kohustuslik ette teatada. Hooldekodu peauksel olid juhised külalistele: kanda maski, külastamine toimub fuajees, külaline tubadesse ei lähe. Kodukorra järgi on hooldekodu külastajatele avatud tööpäeviti kell 14.00–18.00 ja nädalavahetustel kell 10.00–20.00. Murekohaks on suurtes kogustes toiduained ja maiustused, mida lähedased soovivad

kliendile üle anda. Seepärast on meeldetuletusena peauksel teade, et suurtes kogustes toiduained on üleliigsed ja riknevad ning palutakse küllastajatel sellega arvestada.

Hooldekodu kummagi korruse saalides suheldakse ja tehakse vabaajategevusi. Olemas on istumisnurgad, lauad ja tugitoolid, telerid, raamaturiulid. Klientidele jõukohase ja mõtestatud tegevuste korraldamine ja nende aktiveerimine nagu võimlemine, käelised tegevused, lauamängud, joonistamine, vestlusringid on hooldustöötaja H.K. ülesandeks. H.K. töötab kolmapäeviti päevasel ajal kaheksa tundi. Hooldekodu esimese korruse suurde saali kogunetakse tähtpäevadeks ja sünnipäevadeks. Hooldekodus töötab hingehoidja. Kirikupühade ajal käib Põltsamaalt kirikuõpetaja. Hooldekodu teeb koostööd kohaliku mõisa sõprade klubiga, näiteks 16.12.2023 oli planeeritud jõulukaunistuste tegemine ja piparkookide küpsetamine. Reedeti käib hooldekodus vabatahtlik, et suures saalis klientidega laulda. Klientide sõnul suhtlevad nad suures saalis omavahel, loevad raamatuid ja ajalehti, vaatavad telerit, hooldekodus on käinud esinejaid. Füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingute kohta on tehtud kanded hoolduspäevikusse.

Punktis 3.4.1 kirjeldatud nõuete täitmisel on teenuseosutaja lähtunud isikukesksuse, õiguste kaitse (turvalisuse) ja kaasamise kvaliteedinõuetest osaliselt, kuna klientidele ei ole tagatud magamistoas privaatsus.

3.4.2. SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaaniid. Hooldekodus puuduvad SHS § 21 lõigete 2 kuni 5 sätetega kooskõlas olevad hooldusplaaniid. Juhataja sõnul vastutab hooldusplaaniid koostamise ja olemasolu eest tema, koostamisele kaasab meditsiiniõe ja hooldustöötaja. Hooldusplaaniid koostab juhataja elektrooniliselt ja need asuvad tema tööarvutis, hooldus- ja meditsiiniipersonalile need kättesaadavad ei ole.

Paikvaatlusel paluti esitada viie kliendi hooldusplaaniid, kes olid saanud ÜHteenusele 30.09.2022 (A.T.), 03.10.2022 (S.V.), 19.10.2022 (L.T.), 17.01.2023 (A.L.) ja 28.02.2023 (M.K.) Nimetatud klientidele hooldusplaaniid koostatud ei ole. Järelevalvemenetluse käigus kontrollitud H.B., E.M. ja S.V. hooldusplaaniid ei olnud koostatud koos teenuse saajaga ja/või rahastajaga.

Kontrollitud teenusesaajate H.B., E.M. ja S.V. hooldusplaaniid puuduvad vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja hinnangud tervishoiuteenus vajadusele. Tervishoiuteenus on tervishoiutöötaja tegevus haiguse, vigastuse või mürgistuse ennetamiseks, diagnoosimiseks ja ravimiseks eesmärgiga leevendada inimese vaevusi, hoida ära tema terviseseisundi halvenemist või haiguse ägenemist ning taastada tervist. Hooldekodu ei ole koostanud hooldusplaaniid, kus hooldusvajaduse kõrval on hinnatud ka tervishoiuteenus vajadust ja hinnangut tervishoiuteenus vajadusele ei ole andnud vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja. Puudub viide tervishoiuteenus vajaduse hindamisele. Hinnang tervishoiuteenus vajadusele on kirjas koduõendusloos, mille koostab meditsiiniõde kliendi ÜHteenusele saabudes ja täiendab teenusel viibimise ajal.

Hooldusplaaniid püstitatakse eesmärgid vähemalt kolmes valdkonnas: hooldustoimingud, aktiveerivad tegevused ja tervishoiuteenused. Kohustuslik on märkida hoolduse individuaalsed eesmärgid, tegevuste/hooldustoimingute vajaduse mahud ja sagedus, tegevuste/hooldustoimingu teostaja/abistaja ning teenuseosutaja hinnang tegevuste elluviimise kohta. Eesmärgina tuleb sõnastada konkreetne loodetav tulemus, mida peaks teenusesaaja saavutama teatud perioodis. Tegevustena tuleb sõnastada konkreetset selgelt sõnastatud tegevused ajalises järgnevuses, mille abil on kliendil võimalik saavutada püstitatud eesmärk.

Kontrollitud teenusesaajate H.B., E.M. ja S.V. hooldusplaaniid on püstitatud eesmärgid viies tegevusvaldkonnas: füüsilised tegevused, psüühiline tervise olukord, sotsiaalsed suhted, toimetulek eneseteenindusega, abivahendid ning märgitud nendes valdkondades esinevad probleemid, eesmärgid ja tegevused. Hooldusplaaniid seatud eesmärgid (rõõmsameelne klient, parandada peenmotoorikat, säilitada olemasolev, samas parandada oskusi) ei ole isikukesksed. Eesmärgi saavutamise tegevused nagu motiveerida kasutama abivahendit, kord nädalas suunata käelisele tegevusele, leida tegevused mida klient kaasa teeb, abistada igas toimingus jne on suunatud hoolduspersonalile, mitte kliendile.

Hooldusplaanides on hinnang kirja pandud üldisena: klient vajab ööpäevaringset hooldusteenust, järelevalvet ja suunamist. Hooldusplaanides puudub tegevuste mõõdetav sagedus ja hinnang tegevuste elluviimise kohta, kaasatud ei ole klienti ja/või tema eestkostjat/lähedast/KOVi. Hooldusplaanidest ei selgu, kes on hooldusplaani koostanud, kes tegelikult koostamisel osalenud ja kuna hooldusplaan on koostatud.

Hooldusteenusel viibiva kliendi abivajadus on ajas muutuv ja seetõttu peab teenuseosutaja vähemalt kord poolaastas, teenusesaaja seisundi või vajaduste muutumise korral sagedamini, üle vaatama hooldusplaani, võrdlema seda kliendile tegelikult osutatud tegevustega ning vajadusel tegema muudatused. Hooldekodus on hooldusplaanide ülevaatamine kaootiline. Näiteks H.B., kes on ÜHteenusele saabunud 01.01.2020, hooldusplaan on viimati üle vaadatud perioodiks 02.03.-02.09.2023, hilisemat üle vaatamist ei ole toimunud. Juhataja selgitas, et juhul kui hooldusplaani üle vaatamisel selgub, et kliendi seisundis muutuseid toimunud ei ole, muudab ta vaid hooldusplaani kuupäeva, kuid sisu jääb samaks, kliendi seisundi muutuste korral toimub ka hooldusplaani sisu muutus. Esialgset hooldusplaani ei säilitata, kehtima jääb viimaseks ülevaatamise perioodiks koostatud versioon.

Kuivõrd hooldusplaani ülevaatamine on protsess, millega kaasneb teenuseosutaja hinnang eesmärkide saavutamise ja tegevuste ning nende sageduse sobivuse kohta ning vajadusel muudetakse/täiendatakse hooldusplaanis sõnastatud eesmärke, tegevusi ja nende sagedusi vastavalt teenuse saaja muutunud olukorrale, on vajalik säilitada varasemad hooldusplaanid. See aitab kaasa parema kvaliteediga ÜHteenuse osutamisele, võimaldades tuvastada, kuidas ja mil määral on kliendile teenuseid osutatud, hinnanguid kujundatud ning tegevusi planeeritud. Seda eeldavad ka määruse § 2 lõige 4, mille kohaselt teenuseosutaja võimaldab lähedasel kokkuleppel teenusesaajaga tutvuda hooldusplaaniga ja ÜHteenuse osutamise kvaliteedipõhimõtted, mille järgi tuleb tagada kliendi soovil talle juurdepääs ÜHteenuse osutamisega seotud infole lähtudes kliendi individuaalsetest vajadustest tuleneva eripäraga.

Vestlustest hooldustöötajatega ja meditsiiniõega selgus, et hooldusplaanide koostamisel nemad ei osale ja hooldusplaan oma töös ei kasuta. Vestlustest klientide ja nende lähedastega selgus, et nad ei ole teadlikud sellest, mis on hooldusplaan või teenuseosutaja kohustusest hooldusplaani koostada. Samuti ei ole nad enda väitel hooldusplaanide koostamises (teadlikult) osalenud. Üks kohaliku omavalitsuse üksus (KOV) kuuest (kelle inimesed hooldekodus ÜHteenusel on) kinnitas SKAle, et on olnud kaasatud teenusesaajate hooldusplaanide koostamisse. Kaks KOVi kuuest selgitasid, et hooldekodu on alati KOVi esindaja sisendeid arvestanud, vajadusel võtnud ühendust telefoni teel ja täpsustanud, andnud tagasisidet, kuidas ÜHteenusel viibival inimesel läheb ja teinud ettepanekuid täiendava abi korraldamiseks.

Punktis 3.4.2 kirjeldatud nõuete täitmisel ei ole teenuseosutaja lähtunud isikukesksuse, õiguste kaitse (turvalisuse) ja kaasamise kvaliteedinõuetest, kuna hooldusplaanid on 30 päeva jooksul koostamata, kord poolaastas üle vaatamata, puudub tervishoiutöötaja hinnang tervishoiuteenuse vajadusele, eesmärgid pole sõnastatud isikukeskselt, hooldusplaanide koostamisse ei ole kaasatud teenusesaajat või tema lähedast (rahastajat).

3.4.3. SHS § 22 sätestab nõuded teenuseosutaja personalile. Ööpäevaringselt on kohustuslik tagada vastava personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud ÜHteenust saavate isikute hooldusplaanis määratud tegevuste ja toimingute sooritamiseks (lõiked 1 ja 2). Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihoolustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja (lõige 3). Hooldustöötajal peab olema täidetud üks SHS § 22 lõige 4 punktides 1 kuni 3 nimetatud ettevalmistusnõuetest (lõige 4). Teenust ei tohi vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara (lõige 5).

E-äriregistri andmetel töötas hooldekodus 2023. aasta III kvartalis 35 inimest. Järelevalve analüüsiks paluti juhatajal saata töötajate nimekirja ja nelja kuu (september kuni detsember 2023) töötaja graafikud. 21.11.2023 esitatud töötajate nimekirja järgi töötab hooldekodus 25 töötajat. Nendest üheksa on hooldustöötajad ja neli abihoolustöötajad, töötajate andmed on kantud

MTRi. Nimekirja olid kantud kahe abihooldustöötaja (P.O. ja M.L.) andmed, mis kattusid kannetega MTRis, kuid erinesid TÕRi kannetest. TÕRi kohaselt töötavad P.O. (alates 02.05.2023) ja M.L. (alates 23.08.2023) hooldustöötajana, MTRi andmetel aga abihooldustöötajatena.

Septembri- kuni novembrikuu tööajatabelite järgi töötas hooldustöötajana 24-tunnistes töövahetustes septembris 168 tundi, oktoobris 192 tundi ja novembris 144 tundi A.K., kelle andmed puudusid töötajate nimekirjast, kellega ei olnud sõlmitud lepingut töötamiseks hooldekodu heaks, keda ei olnud kantud MTRi. Juhataja sõlmis 23.11.2023 A.K.-ga töölepingu töötamiseks hooldustöötajana, MTRi andmetel vastab A.K. hooldustöötajale kehtestatud nõuetele.

Hooldustöötajatena on vahetult ÜHteenust osutanud abihooldustöötaja M.L. 24-tunnistes töövahetustes ja abihooldustöötaja P.O. 10-tunnistes töövahetustes. Septembris ja oktoobris puudus P.O.-l pädevus vahetu ÜHteenuse osutamiseks hooldustöötajana, kuna tal ei olnud täidetud üks SHS § 22 lõike 4 punktides 1 kuni 3 sätestatud hooldustöötaja ettevalmistusnõuetest. Hooldustöötajana töötamise õigus tekkis P.O.-l alates 31.10.2023, mil talle väljastati Luvi Koolituskeskuse tunnistus hooldustöötaja, tase 3, lühikoolituse läbimise kohta. P.O. kohta on tehtud MTRis ametinimetuse muudatuse kanne 28.11.2023. M.L. puhul piirdus juhataja töötaja kinnitusega pädevuse olemasolu kohta ja ei nõudnud hooldustöötaja ettevalmistusnõuetele vastavust tõendavaid dokumente.

Juhataja tegi järelevalvemenetluse ajal (23.11.2023) kõikide töötajate kohta päringu karistusregistrist, töötajatel SHS § 22 lõikes 5 sätestatud töötamise piiranguid ei tuvastatud.

Hooldekodu töökorralduse järgi osutatakse ÜHteenust kolmes osakonnas. Esimesel korrusel asuvad esimene ja teine osakond, kus kummaski töötab üks hooldustöötaja vahetuse pikkusega 24 tundi, tööaeg algab kell 7.00. Teisel korrusel asub kolmas osakond, kus töötab üks hooldustöötaja vahetuse pikkusega 10 tundi, tööaeg algab kell 7.30. Öhtusel ja öisel ajal töötavad esimese ja teise osakonna kumbki hooldustöötaja ka kolmanda osakonna klientidega. Päevasel ajal on töö üks abihooldustöötaja-koristaja vahetuse pikkusega 8 tundi. Hooldustöötajate töövahetus algab ja lõpeb vahetuse üleandmisega, tööpäevadel osaleb ka meditsiiniõde.

Hooldustöötajatele ja abihooldustöötajale (ametinimetusena ka abihooldustöötaja-koristaja) on koostatud ametijuhendid. Kirjas on nõuded ametikoha täitjale, põhiülesanded, õigused, vastutus, kohustus töötada kooskõlas ametijuhendiga ja hooldekodu töökorraldusega.

Positiivsena saab välja tuua, et juhtkond peab oluliseks töötajate koolitamist ja abihooldustöötajaid on motiveeritud täitma hooldustöötaja ettevalmistusnõudeid. Hooldekodu pakub väljaõppe käigus tööpraktika tegemise võimalust, töötajate kvalifikatsiooni parandamiseks toimub aktiivne koostöö Järvamaa Kutsehariduskeskusega, Valgamaa Kutseõppekeskusega ja Tartu Tervishoiu Kõrgkooliga.

Hoolduspersonalil on oma tööruum esimesel korrusel. Seal on olemas paberkandjal tööjuhendid (näiteks juhend esmaabi andmiseks, lamatiste ennetamise ja profülaktika juhend) ja käsiraamatud. Vestlustes kinnitasid töötajad, et oskavad käituda tulekahju korral, osaletud on tuletõrjeõppustel. Samuti osatakse ennetada ja ära tunda lamatise ja nende tekke ja olemasolu korral tegutseda, osatakse käituda agressiivse kliendiga, ära tunda eluohtlikke olukordi ja käituda, läbitud on esmaabikoolitus. Töötajad pidasid positiivseks, et tööpäeviti on töö meditsiiniõde.

Hooldekodu viis käesoleval aastal läbi rahulolu-uuringu töötajate hulgas. Klientide ega nende lähedaste hulgas rahuloluküsitlust viimastel aastatel läbi viidud ei ole. Juhataja sõnul on olemas tudengitöö varasemast ajast. Selleks on Gerda Luhametsa Tallinna Ülikooli 2014. aasta [lõputöö](#) „Klientide ja töötajate hinnang pakutavatele teenustele Lustivere hooldekodu näitel“. Klientid ütlesid vestlustes, et töötajad küsivad nende käest, kuidas klientidel läheb. Klientid kurtsid, et maja on külm, siseruumides viibiti õueriides. Klientide lähedased hindasid pakutava ÜHteenuse 10 palli süsteemis keskmise hindega 5. Toodi välja, et süüa saab korralikult, klient on puhas, töötajad suhtlevad viisakalt, keskkond on kõle, askeetlik, ei ole kodune, tualettruumid tubadest kaugel, madratsid kulunud, toad jahedad või lausa külmad, tegevusi võiks olla rohkem. KOVid

hindasid pakutava ÜHteenuse ja koostöö hooldekoduga 10 palli süsteemis keskmise hindega 9 ja töid välja, et klientide hooldusvajadus on kaetud, töötajad suhtlevad meeldivalt, teavitatakse täiendava abi korraldamise vajadusest või kliendi seisundi muutustest, hooldekodu on valmis ÜHteenusele võtma keerulise käitumistaustaga kliente, ÜHteenusel viibivad inimesed on hoolitsetud ja nendele vajalik abi tagatud, kliente on ühes toas palju ja see on klientide jaoks ebamugav, hooldekodu on käitumishäirega klientidega olnud professionaalne ja kannatlik, samas ka palunud kliendilepingu lõpetada, kui kliendi suhted personaliga ja teiste klientidega muutusid halvaks.

3.4.4. SHS § 22¹ lõige 6 sätestab, et ÜHteenuse osutaja avalikustab teenuskoha maksumuse ja SHS § 22¹ lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihoolustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta. Hooldekodu summat avalikustanud ei ole. Juhataja andmetel (12.12.2023) on hooldustöötajate ja abihoolustöötajate tegelike kulude maksumus ühe teenusesaaja kohta 650 eurot kuus. Juhataja sõnul on hooldekodu koduleht toimetamisel ja peaks avanema 2023. aasta detsembri lõpus, domeen on lustivere.ee. Siis avalikustatakse seal muuhulgas ka ÜHteenust puudutav teave.

3.5. Majandustegevuse nõuete täitmine

3.5.1. MSÜS § 6 lõige 6 punkti 2 kohaselt isikulise majandustegevuse nõude täitmiseks ettevõtja poolt piisab, kui nõudele vastab ettevõtja heaks lepingu alusel tegutsev füüsiline isik. Juhataja saadetud ÜHteenust vahetult osutavate töötajate nimekirja ja hooldekodu kolme kuu tööajatabelite andmete võrdlemisel MTRis ja TÖRis tuvastati, et hooldustöötajana töötab A.K., kes ei omanud TÖRi järgi hooldekoduga lepingulist suhet ja kelle andmed puudusid MTRis. A.K. vastavus nõuetele ei saanud kontrollida. Juhataja sõlmis töötajaga töölepingu, sisestas andmed TÖRi 23.11.2023 ning esitas muudatused MTRis 27.11.2023.

3.5.2. MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Hooldekodu on täitnud MSÜS § 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustuse ning teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (nt töölepingu sõlmimisest, töösuhte lõppemisest) pädevale majandushaldusasutusele (SKA). MTRi on seisuga 28.11.2023 kantud kõigi ÜHteenust vahetult osutavate töötajate (11 hooldustöötaja ja kolme abihoolustöötaja) andmed.

SKA juhib tähelepanu, et kõikidest hooldus- ja abihoolustöötajaid puudutavatest muudatustest tuleb SKAd majandustegevusregistri kaudu teavitada viie tööpäeva jooksul. Hooldus- ja abihoolustöötajale SHSis sätestatud nõuded on üks tegevusloa kontrolli ese, mistõttu on oluline, et nende kõikide puhul on nõuded täidetud. Maksukorralduse seaduse § 25² lõikest 3 tuleneb kohustus teha TÖRis registrikanne hiljemalt tööd tegeva isiku tööle asumise hetkeks.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Kontrollida regulaarselt (nt kord aastas) vahetult ÜHteenust osutatavatel töötajatel töötamise piirangute puudumist karistusregistrist.

4.2. Ajakohastada kaebuste ja ettepanekute kord.

4.3. Võtta kasutusele tõhus abikutsungisüsteem.

4.4. Teha klientidele kättesaadavaks info kogukonnas läbiviidavate ürituste ja osutatavate teenuste kohta.

4.5. Rahandusministeeriumi 2023. aasta juunis koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel peaks Lustivere Hooldekodus hoolduspersonaliga kulu ühe teenusesaaja kohta kuus olema 525 eurot (seisuga 12.12.2023). Kalkulaatoris on hooldus- ja abihoolustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihoolustöötajate töötasud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ülle Sihver

järelevalve peaspetsialist

